

borštom! Sekati les, to res zna vsak; al bele vrane so taki kmetje, ki skrbijo za zárod lesá. Se ve, da lahko je vživati to, kar so stari naši očetje nam pripravili, al nemarnost je velika, da ne skrbimo za to, da bi tudi mi svojim otrokom zapustili kaj vžitka. Vse časti vredna družba kmetijska nam ponuja zastonj semena; koliko pa Vas je, da za-nj prosite? Zato vas opominjam: Zdramimo se!

V Češnjicah.

Janez Rokavec, kmet.

Moje skušnje o reji lesá.

Dragi bralci in posebno vi očetje gospodarji zopet se nam ponuja kosec kruha, ki ga bodo vaši sinovi enkrat hvaležno vživali, namreč ta, da nam sl. kmetijska družba ponuja gozdnega semena. Sprejmite ponudbo, ki je zatega denarja vredna; ne držite rok križem, posebno vi, ktere imate na svojem posestvu lepo priložnost lesa zarediti si! Pomislite le, kako se tu pa tam gozdi neusmiljeno posekujejo.

Gotova resnica je, da naši potomci bodo mraz trpeli zavoljo naše zanikarnosti. Dragi bralci! naj vas ta-le moja lastna skušnja v to priganja. Podelila mi je lansko spomlad sl. kmetijska družba 28 liber smrekovega semena in dokupil sem še nekoliko mecesnovega in borovega semena. Vse to seme sem posejal po plešinah, po grmovji in kjer koli je bilo kaj praznih tal potem. Ker mi je pa še precej semena ostalo, napravil sem drevesnico 10 sežnjev dolgo in 5 široko. Povem vam, da veselja more človeku srce igrati, ko vidi tisoč in tisoč čvrstih mladih sadik, katerih željno pričakujem, da bodo zadosti velike za presadbo. Nasadil sem tudi pred dvema letoma kakih 500 od 1 do 2 čevlja visocih gozdnih sadik smrekovih; tudi te so se večidel prijele. Tudi po gosp. Šajerjevem nasvetu sem smreko z zmrazilo zemljo vred dva in pol sežnja visoko presadil; zdaj raste, da je veselje.

Iz tega videte, da vse je mogoče; le rok ne smemo križem držati. Obžalovati je pa to, da prosti kmetje še premalo beró; „Novice“ nam vendar zmirom toliko lepih naukov dajejo, zato ne bi smelo biti kmeta, ki ne bi tega zlata vrednega lista imel. Če si sami nočemo pomagati, kdo nam pa bo?

Iz Cola nad Vipavo.

Andrej Rován, kmet.

Obravnava kmetijskih šol na Kranjskem v deželnem zboru lanskem.

Razprava o kmetijski šoli na Dolenskem.

Poročilo deželnega odbora se je v poglavnih točkah glasilo tako-le:

„Že dolgo se čuti potreba, da bi se ustanovila nižja kmetijska šola, to je, taka poljedelska šola, v kateri bi se kmečki sinovi naše dežele izučili, umno gospodariti se svojim posestvom. Pozvana po c. k. ministerstvu za kmetijstvo je kmetijska družba že 1850. leta ustanovila kmetijsko šolo, ktere prvoletni uk je bil v Ljubljani, drugoletni in tretjeletni pa na graščinah v Preddvoru, v Draškovicah in v Mokricah. Ta učilnica se je napraviti mogla samo s štrvoljubno podporo nekterih domorodcev in po privolitvi c. k. ministerstva, da je 87J gld. poprejšnjih konjskih daril (premi) sméla rabiti v štipendije in druge šolske potrebščine. Ker je bila ta podpora odvzeta, zato bilo je 1862. leta tudi te šole konec.

Od tega časa — toraj polnih deset let — bile so neprestano razprave, da bi se ustanovila kmetijska šola, a vendar niso prišle do zaželenega vspeha.

Leta 1866. in tudi v naslednjih letih je deželni zbor

razpravljaj o napravi kmetijske šole, in po njegovem naročilu je deželni odbor, da bi tej šoli dobil primerno prostorišče, 1867. leta bil v dogovoru z gosp. Smolo, posestnikom grajščine Grm pri Novem mestu, in v najvejši dóbi z gosp. pl. Langerjem zaradi Bršlina.

Ako bi naša dežela imela take novčne moči, kakoršne imajo nektare druge dežele, gotovo bi tako potrebna šola bila ustanovljena, kar nam dokazuje to, da se je enaka šola kakih 10 let mógla držati, a samo s tem, da so vsi učitelji zastonj podučevali in da se je iz deželne zaloge dajalo samo 879 gold. podpore za štipendije učencem.

A če se neče, da bi šola visela samo od radovoljnosti učiteljev; če se hoče, da bi ti učitelji ustrezali tudi zahtevam znanstva in če se neče, da bi šoli posvečena grajščina bila samo milostinsko darilo dotičnega posestnika: potem je treba dobiti trdno podlogo šoli in njenemu obstanku.

Ko se je pričela državnih podpor naprava, ki je tako dobrodejna znanstvu o poljedelstvu in gozdarstvu posamesnih avstrijskih dežel, tedaj se je tukajšnja kmetijska družba zaupno obrnila k c. k. ministerstvu poljedelstva, da bi dobila krepko novčno podporo za ustanovitev kmetijske šole, ktera se je tudi bila obljubila z visokim razpisom od 10. marcija 1870. l., št. 1284/456. Vsled te obljube se je bila ta stvar na razpravo vzela v občnem zboru kmetijske družbe 4. maja 1870. leta, in sklenjen je bil šolski načrt s porabo šolskih programov drugih dežel, po katerih je za glavne učne stvari to postavljeno: vaje v spisih kmetijskih in v računstvu, lahko umevno naravoslovje in kemija z ozirom na poljedelstvo in zemljeznanstvo, znanstvo zelišč, to je, znanje rastlin za pičo in strupenih zelišč, praktičen uk o kmetijstvu zadevajoč obdelovanje polja, travnikov in vrtov, murvorejo in svilorejo, vinstvo, čbelarstvo, kmetijsko knjigovodstvo, a vse to tako zaporedoma, da bi se 1. leto najpoprej učila pripomočna, a v 2. letu strokovna znanstva.

Iz teh samo po vrhu narisanih učnih stvari se deželni zbor uvéri, da ima ta šola, ker je celotna kmetijska šola, bistven razloček v primeri z načrtano šolo na Slapu, ktera je samo posebna šola za sadje-rejo in vinstvo; a komur je znano, kako se na Dolenskem in kako v Vipavi prideluje vino, ne bode se niti trenutja pomišljal pritegniti temu, da Slapska učilnica, ktero nam je blagosrče grofa Lanthierija pomoglo ustanoviti, ne bode nepotrebna potem, ako se na Dolenskem šola napravi; obe šoli ste bistveno različni.

To šolsko stvar, ki je stvar vse dežele, bil je odbor kmetijske družbe izročil deželnemu odboru ter mu priporočil, da bi jo krepko pospeševal. Deželni odbor jo je tudi res na razpravo del v 10. seji deželnega zbora 1871. leta. Z dopisom sl. ministerstva za kmetijstvo od 19. aprila 1872. leta bilo je kmetijski družbi naznanjeno, da je primerna podpora obljubljena za kmetijsko šolo, a da bodo dotične razprave o tem dalje tekale z deželnim odborom, ker bode omenjena šola deželna šola.

V seji 9. junija 1872. leta je bilo zarad Bršlina natančnejše posvetovanje, ker je gosp. pl. Langer izrekel, da hoče poslopja in zemljišče v Bršlinu deželi prepustiti za 1200 gold. letne zakupščine. Naposled je bilo soglasno sklenjeno, naj komisija odide v Bršlin ter vse sestavne dele tega posestva, kar se tiče poslopij in tudi zemljišč na tanko pregleda in pretehta na samem mestu, ali je stvar primerna, da bi se vzela za kmetijsko šolo; katerih prenapredb ali dozidkov bi bilo treba, da bi prostora dovolj bilo za šolo, stanovanje učiteljev in učencev; kolikošni bi bili stroški za prenapredbo,